

Sygn. akt. I Ns 161/14

POSTANOWIENIE

Dnia 13 stycznia 2015 r.

Sąd Okręgowy w Tarnowie, Wydział I Cywilny

w składzie następującym:

Przewodniczący: SSO Ewa Gut (sprawozdawca)

Sędziowie: SO Mariusz Sadecki

SO Marek Syrek

Protokolant: st. sekr. sądowy Marta Niemiec

po rozpoznaniu w dniu 13 stycznia 2015 r. w Tarnowie

na rozprawie

sprawy z wniosku M. C.

przy uczestnictwie Komisarza Wyborczego w T. i Przewodniczącego Miejskiej Komisji Wyborczej w T.

o unieważnienie wyborów do Rady Miejskiej w T. w Okręgu Wyborczym nr(...)

postanawia:

I. orzec o nieważności wyborów przeprowadzonych w dniu 16 listopada 2014 r. do Rady Miejskiej w T. w Okręgu Wyborczym nr (...);

II. stwierdzić wygaśnięcie mandatów radnych Rady Miejskiej w T.: P. G., M. W., A. K., K. K. (1), T. G., R. Ś., J. Ł., Z. K., J. K., S. K., M. L., R. K., P. W., J. G., A. C., M. M., R. P., B. B., M. D., G. B., B. K. (1), K. Ż., J. N., G. Ś. i P. S.;

III. zarządzić przeprowadzenie ponownych wyborów do Rady Miejskiej w T. w Okręgu Wyborczym nr (...), poczynawszy od aktu powołania nowych Obwodowych Komisji Wyborczych w tym Okręgu tj. Komisji nr : 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 12, 18, 19, 20, 21, 22, 23, 24, 60, 61, 62, 63;

Sędzia: Przewodniczący: Sędzia:

Sygn. akt I Ns 161/14

UZASADNIENIE

Wnioskodawca - M. C., będący kandydatem na radnego do Rady Miejskiej w T. z listy Nr 7 tj. (...) wniósł do tutejszego Sądu w dniu 19 listopada 2014 r. protest wyborczy wraz z wnioskiem o unieważnienie wyborów, które odbyły się w dniu 16 listopada 2014 r. do Rady Miejskiej w T. w Okręgu Wyborczym Nr (...) - P., K., K., S.. Na uzasadnienie tego protestu powołał cztery zarzuty, a mianowicie :

- zarzucił, że według posiadanych przez niego informacji – bliżej nie sprecyzowanych w proteście – z ponad 600 uznanych za nieważne głosy znaczna część tych głosów dotyczyła listy, z której on kandydował tj. listy nr 7 (...), a przede wszystkim głosy uznane za nieważne odnosiły się do wnoszącego protest – M. C.. Wobec powyższego wnioskodawca wniósł o ponowne przeliczenie głosów i ponowne przeanalizowanie wszystkich głosów uznanych

za nieważne, zwłaszcza przypadków uznanych za sporne i dotyczących listy, z której wnioskodawca kandydował tj. listy Nr 7, jako że w ocenie wnioskodawcy mogło to mieć decydujący wpływ na faktyczne wyniki wyborów w odniesieniu do listy Nr 6 – (...) oraz listy Nr 7 – (...), jako że różnica głosów pomiędzy tymi Komitetami Wyborczymi, która zadecydowała o wyborze radnego z list nr 6 wynosiła tylko trzy głosy;

- podniósł, iż był naocznym świadkiem, gdy członkowie obwodowej komisji wyborczej, w której wnioskodawca głosował, informowali iż nie należy oddawać głosu na kandydata na radnego z listy Nr 15 (...) – H. C., gdyż zrezygnował on z udziału w wyborach, jak również zaznaczył, iż z posiadanych przez niego informacji, w tym od kandydatów na radnych z listy Nr 15 wymienionych w proteście z imienia i nazwiska, wiadomo mu iż takie sytuacje miały też miejsce w innych obwodowych komisjach wyborczych. Wnioskodawca zarzucił, iż udzielanie takich informacji przez członków obwodowych komisji wyborczych nie było prawidłowe, gdyż H. C. co prawda wycofał się z wyborów, ale – zdaniem wnioskodawcy – uczynił to zbyt późno, by nie było możliwości oddawania na niego głosów i w związku z tym głosy oddane na tego kandydata powinny być zaliczone na rzecz innych kandydatów z tej listy, a przez udzielanie takich błędnych – zdaniem wnioskodawcy – informacji pozbawiono wyborców możliwości głosowania na tego kandydata, w związku z czym część wyborców po uzyskaniu takiej informacji mogło oddać swój głos na inną listę np. listę Nr 6 (...), co mogło mieć wpływ na to, iż lista ta otrzymała te trzy głosy więcej niż lista Nr 7, z której kandydował wnioskodawca i przez to mandat otrzymał kandydat na radnego z listy Nr 6, a nie wnioskodawca;
- wskazał, iż z przekazanych mu informacji przez kandydata na radnego z listy Nr 15 (...) – K. N. (1), potwierdzonych przez dwie inne osoby, w tym członka jednej z obwodowych komisji wyborczych, co najmniej w kilku obwodach wyborczych na kartach do głosowania w zakresie listy Nr 15 nie było nazwiska kandydata na radnego – B. K. (2), w skutek czego kandydat ten został pozbawiony możliwości uzyskania mandatu radnego, a w związku z tym część wyborców, nie mogąc zagłosować na tego kandydata, mogła oddać swój głos na kandydata z innej listy np. listy Nr 6, pozbawiając w ten sposób możliwości uzyskania mandatu przez kandydata na radnego z listy Nr 7 tj. listy, z której kandydował wnioskodawca, a która otrzymała jedynie trzy głosy mniej od listy Nr 6. Wobec powyższego wnioskodawca wniósł o sprawdzenie kart do głosowania listy Nr 15 (...) w celu ustalenia, czy w istocie na kartach do głosowania odnośnie tej listy nie figurowało nazwisko kandydata na radnego B. K. (2), który był zarejestrowany jako kandydat na radnego oraz w celu ustalenia jak doszło do tego, iż kandydat ten otrzymał jeden głos, pomimo iż nie było go na kartach do głosowania i czy w związku z tym nie doszło do fałszerstwa w zakresie wyników wyborów;
- zarzucił, iż członkowie komisji wyborczych informowali, że należy wybrać tylko jedną osobę na każdej karcie do głosowania, a znaczna część wyborców zrozumiiała to jako nakaz głosowania na każdej karcie w wyborach do Rady Miejskiej, co powodowało, iż głos taki stawał się automatycznie nieważny. W związku z tym wnioskodawca wniósł o sprawdzenie jaki procent głosów uznanych za nieważne stanowiły przypadki głosowania na wielu kandydatów do Rady Miejskiej z różnych list wyborczych.

Powołując powyższe zarzuty i ich uzasadnienie wnioskodawca wskazał, iż powyższe naruszenia przepisów Kodeksu Wyborczego mogły w istotny sposób wpłynąć na wynik wyborów do Rady Miejskiej w T., zwłaszcza w okręgu Nr (...) i w odniesieniu do list Nr 15, Nr 7 i Nr 6 i winno to skutkować unieważnieniem wyborów w tym okręgu i zarządzeniem ponownych wyborów.

Uczestnik – Komisarz Wyborczy w T. J. S. w odpowiedzi na protest wyborczy wniósł o jego nie uwzględnienie, wskazując że podniesione w proteście wyborczym zarzuty nie zostały udowodnione przez wnioskodawcę. Komisarz Wyborczy, powołując się na treść art. 75 § 6 i § 7 Kodeksu wyborczego, podniósł, że mężowie zaufania i członkowie obwodowej komisji wyborczej mają prawo wnieść do protokołu głosowania zarzuty, zaś z protokołów w wszystkich 19 obwodowych komisji wyborczych w okręgu wyborczym nr (...) w T., wynika iż takich zarzutów nie złożono, mimo że członkowie komisji reprezentowali wszystkie komitety, a w 13 obwodowych komisjach występowali nadto mężowie zaufania. Komisarz Wyborczy wskazując na konkretne przypadki związane z naruszeniem prawa wyborczego, podał że w razie występowania jakichkolwiek nieprawidłowości, wyborcy, członkowie komisji wyborczej oraz mężowie zaufania reagowali, skutkiem czego w protokole z głosowania była umieszczona stosowana adnotacja, natomiast jeżeli chodzi

o okręg wyborczy Nr (...) w T., to takich zastrzeżeń nie odnotowano w protokołach, a zatem nie występowały takie nieprawidłowości. Podał ponadto, że adnotacje w protokołach i a contrario ich brak, winny być punktem odniesienia, czy w ogóle doszło do naruszenia prawa wyborczego oraz stanowić źródło dowodu na te okoliczności. Odnosząc się do poszczególnych zarzutów zawartych w proteście wyborczym, Komisarz Wyborczy podał, iż jeżeli chodzi o zarzut z pkt. 1, to w okręgu wyborczym nr (...) procentowy udział głosów nieważnych był niższy niż w pozostałych trzech okręgach w T., a niewielka różnica w głosach sama przez się nie może stanowić skutecznej podstawy do wniesienia protestu wyborczego i uzasadniać twierdzenia, że komisja, w której składzie byli przedstawiciele poszczególnych komitetów, musiała się pomylić w liczeniu głosów. Z kolei jeżeli chodzi o zarzut z pkt. 2 protestu, to Komisarz Wyborczy wskazał, iż procedowanie Miejskiej Komisji Wyborczej w T. co do H. C. miało oparcie w art. 436 § 4 Kodeksu wyborczego, a w siedzibie każdej Obwodowej Komisji Wyborczej było obwieszczenie o konsekwencjach wycofania się tego kandydata, natomiast twierdzenie, że głosy na tego kandydata byłyby oddane na innego kandydata jest tylko domysłem. Odnosnie zarzutu z pkt. 3 protestu Komisarz Wyborczy podał, iż projekt kart do głosowania – poza kontrolą i zatwierdzeniem przez Miejską Komisję Wyborczą – był dwukrotnie sprawdzany przez pracowników Biura Komisarza Wyborczego i w każdym wypadku występowało na karcie nazwisko kandydata na radnego – B. K. (2), jak również był on ujęty w każdym z protokołów głosowania z wszystkich obwodowych komisji wyborczych, a niskie poparcie dla tego kandydata nie stanowi podstawy do uznania, że doszło do naruszenia prawa wyborczego. W zakresie zarzutu z pkt. 4 protestu Komisarz Wyborczy podkreślił, że każda karta do głosowania zawierała informację o sposobie głosowania i w każdej komisji wyborczej znajdował się afisz zawierający dodatkową informację w tym względzie, a zatem nie można przyjąć, iż wyborcy byli niewłaściwie pouczeni, co do warunków oddania ważnych głosów.

Uczestnik – Przewodniczący Miejskiej Komisji Wyborczej w T. D. P. w odpowiedzi na protest wyborczy również podał, że nie dostrzega okoliczności, które uzasadniałyby unieważnienie wyborów na radnych Rady Miejskiej w T. i podkreślił, iż w skład każdej z 74 obwodowych komisji wyborczych, liczących co do zasady dziewięć osób, Miejska Komisja Wyborcza w T. powołała jedną osobę wskazaną przez Prezydenta Miasta T. spośród pracowników samorządowych oraz osiem osób zgłoszonych przez pełnomocników komitetów wyborczych, zaś skład obwodowych komisji wyborczych został ustalony w losowaniu publicznym z udziałem pełnomocników komitetów wyborczych. W wyniku tego losowania w 60 na 74 obwodowych komisjach wyborczych znalazły się osoby rekomendowane przez (...), zaś w 54 na 74 osoby rekomendowane przez (...). Podkreślił ponadto, że w składzie obwodowej komisji wyborczej nr 20 znajdowali się przedstawiciele (...), jak i (...), a zatem trudno przyjąć, że bez wiedzy tych osób mogło dojść na którymkolwiek z etapów pracy komisji do nadużyć nakierowanych na zaniżenie liczby głosów ważnych oddanych na listę nr 7 lub nr 15. Zwrócił uwagę przy tym, że w żadnym z przedłożonych przez obwodowe komisje wyborcze zestawień nie znalazły się zastrzeżenia, ani zarzuty członków obwodowych komisji wyborczych, ani też licznych mężów zaufania, którzy obserwowali prace obwodowych komisji wyborczych w dniu głosowania. Nadmieniał też, że w dniu wyborów do Miejskiej Komisji Wyborczej w T. nie wpłynęła żadna skarga wyborców na działalność którejkolwiek z obwodowych komisji, zwłaszcza dotycząca okoliczności, na które powołuje się wnioskodawca w proteście wyborczym. W dalszej kolejności podniósł, że odsetek głosów nieważnych w okręgu nr (...) był najniższy w porównaniu z pozostałymi okręgami wyborczymi na terenie T.. Odnosząc się z kolei do twierdzenia wnoszącego protest, że znaczna część głosów nieważnych to głosy oddane na listę nr 7, a przede wszystkim na M. C., Przewodniczący Miejskiej Komisji Wyborczej, powołując się na treść art. 442 § 2 pkt 5 Kodeksu wyborczego, podniósł że jest to twierdzenie dowolne, gdyż takie dane nie są zawierane w protokołach obwodowych komisji wyborczych. Ponadto zarzut naruszenia prawa wyborczego w tym zakresie, a sprowadzający się do tego, iż członkowie obwodowych komisji wyborczych mieliby działać na niekorzyść skarżącego pozostaje – zdaniem uczestnika – w logicznej sprzeczności z ilością głosów ważnie oddanych w tym okręgu na listę nr 7, która była prawie dwukrotnie wyższa niż ilość głosów ważnych oddanych na tę samą listę w okręgach nr (...). Ustosunkowując się do rezygnacji z kandydowania na radnego H. C., uczestnik wskazał, że informacja taka dotarła do Komisji po wydrukowaniu kart do głosowania, pomimo że kandydat ten rezygnację z kandydowania zawarł w piśmie z dnia 20 października 2014 r., więc nazwisko kandydata nie podlegało skreśleniu z listy do głosowania. Podał także, że Miejska Komisja Wyborcza opublikowała obwieszczenie zawierające informacje o złożeniu przez tego Kandydata rezygnacji, jak i o pozostawieniu jego nazwiska na liście nr 15, opisując także warunki oddania ważnego głosu. W ocenie uczestnika wysoce nieprawdopodobne jest także, by nastąpiły nieprawidłowości dotyczące kandydata na radnego B. K. (2), albowiem Miejska Komisja Wyborcza w T.

po rejestracji tego kandydata nie zajmowała się na żadnym etapie swojej działalności kwestią jego skreślenia z listy nr 15, Kandydat ten był prawidłowo ujęty na wzorze karty do głosowania, a na podstawie zestawienia zbiorczego wyników głosowania ustalono, że uzyskał 1 głos. Uczestnik podniósł jednocześnie, że w dniu głosowania Miejska Komisja Wyborcza nie otrzymała żadnej informacji, by kandydat ten nie figurował na liście kandydatów na radnych, a skoro na listę nr 15 w okręgu wyborczym nr (...)oddano 968 ważnych głosów, to trudno przyjąć, że żadna z osób głosujących na tę listę nie dostrzegła tak oczywistej rozbieżności treści karty do głosowania z treścią obwieszczenia z dnia 22 października 2014 r. o zarejestrowanych listach kandydatów na radnych. Nadto uczestnik zaznaczył, iż obwodowe komisje wyborcze – zgodnie z przekazanymi im wytycznymi PKW – miały w dniu przekazania im kart do głosowania obowiązek sprawdzenia kompletności kart, także w zakresie nazwisk kandydatów w oparciu o treść obwieszczenia wyborczego i nie sposób przyjąć, by którakolwiek z obwodowych komisji wyborczych, w skład których wchodziła w dużej części przedstawiciele komitetów wyborczych kandydatów na radnych, tego nie dostrzegła.

Sądu ustalił następujący stan faktyczny :

W dniu 16 listopada 2014 r. odbyły się wybory między innymi do Rady Miejskiej w T.. W tym celu utworzono w T. cztery okręgi wyborcze, w których łącznie wybierano 25 radnych. W okręgu wyborczym Nr (...) w T. głosowanie odbywało się w dziewiętnastu obwodowych komisjach wyborczych, a to Nr: 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 12, 18, 19, 20, 21, 22, 23, 24, 60, 61, 62, 63.

Uchwałą Nr (...) Miejskiej Komisji Wyborczej w T. z dnia 30 października 2014 r. w sprawie ustalenia treści, formatu i nakładu karty do głosowania, zarządzenia jej druku oraz zasad przekazania obwodowym komisjom wyborczym w wyborach zarządzonych na 16 listopada 2014 r. – na podstawie art. 180 § 1 pkt. 3 ustawy z dnia 05 stycznia 2011 r. – Kodeks wyborczy (Dz. U. Nr 21 poz. 112 ze zm.) – zarządzono druk kart do głosowania w wyborach do Rady Miejskiej w T. zarządzonych na 16 listopada 2014 r. o treści, układzie graficznym oraz formacie – jeżeli chodzi o okręg wyborczy Nr (...)– zgodnie z brzmieniem załącznika Nr 3 do tej uchwały. Zgodnie z tym załącznikiem karta go głosowania w wyborach do Rady Miejskiej w T. w okręgu wyborczym Nr (...) miała być wydrukowana na papierze w kolorze białym i miała liczyć siedem stron, z których każda obejmowała inną zarejestrowaną listę Komitetów Wyborczych tj. Listę Nr 3 – (...), Listę Nr 4 – (...), Listę Nr 6 – (...), Listę Nr 7 – (...), Listę Nr 13 – (...), Listę Nr 14 – (...)i Listę Nr 15 – (...). Na liście Nr 15 – (...) - zgodnie z wyżej powołaną uchwałą i załącznikiem do niej - winno znajdować się 14 nazwisk kandydatów na radnych i na pozycji nr 13 winno widnieć nazwisko kandydata na radnego – B. K. (2), z kolei na pozycji nr 12 winno znajdować się nazwisko – K. K. (2), a na pozycji nr 14 winno figurować nazwisko – H. C..

dowód :

- uchwała Nr (...) Miejskiej Komisji Wyborczej w T. z dnia 30 października 2014 r. wraz z pięcioma załącznikami – koperta karta 54

W dniu 03 listopada 2014 r. wpłynęło do Miejskiej Komisji Wyborczej w T. pismo pełnomocnika wyborczego (...)– B. P., w którym wniósł o skreślenie z listy kandydatów na radnych H. C., którego nazwisko figurowało na pozycji 14 listy Nr 15, z uwagi na złożenie przez tego kandydata pisemnej rezygnacji z kandydowania. Do pisma tego zostało dołączone pismo H. C. datowane na dzień 20 października 2014 r., w którym wniósł o skreślenie go z listy wyborczej (...)w okręgu wyborczym Nr (...)na pozycji 14 z uwagi na zdarzenia, które miały miejsce w dniu 17 października 2014 r. W związku z powyższym w dniu 05 listopada 2014 r. Miejska Komisja Wyborcza w T. wydała obwieszczenie o skreśleniu kandydata na radnego H. C. z zarejestrowanej listy kandydatów Nr 15 zgłoszonej przez (...)z powodu złożenia przez niego pisemnej rezygnacji z kandydowania oraz Komisja poinformowała, iż nazwisko skreślonego kandydata na radnego pozostawia się na wydrukowanej karcie do głosowania, przy czym jednocześnie Komisja w obwieszczeniu tym określiła jakie są warunki ważności głosu oddanego na tej karcie.

dowód :

- potwierdzony za zgodność z oryginałem odpis obwieszczenia Miejskiej Komisji Wyborczej w T. z dnia 05 listopada 2014 r. – k. 65 i 68
- potwierdzony za zgodność z oryginałem odpis pisma B. P. – pełnomocnika wyborczego (...) z dnia 03 listopada 2014 r. – k. 66
- potwierdzony za zgodność z oryginałem odpis pisma kandydata na radnego H. C. z dnia 20 października 2014 r. – k. 67
- zeznania uczestnika D. P. – k. 72v-73v i nagranie

W dniu 12 listopada 2014 r. sporządzono protokół odbioru przez Urząd Miasta T. z Drukarni (...) Sp. z o.o., która została wybrana w drodze procedury przetargowej, kart do głosowania odnośnie wyborów do Rady Miejskiej w T.. Z kolei w dniu 15 listopada 2014 r. wszystkie 19 obwodowe komisje wyborcze okręgu wyborczego Nr (...) potwierdziły protokolarnie odbiór dokumentacji i materiałów wyborczych do przeprowadzenia głosowania w wyborach Prezydenta Miasta T. i do Rady Miejskiej w T. oraz do Sejmiku Województwa (...) zarządzonych na 16 listopada 2014 r., w tym odbiór między innymi kart do głosowania w wyborach do Rady Miejskiej w T.. Członkowie obwodowych komisji wyborczych mieli obowiązek sprawdzenia, czy wydrukowane i przekazane im karty do głosowania odpowiadają wzorom kart do głosowania wynikającym z załącznika Nr 3 do uchwały Nr(...) Miejskiej Komisji Wyborczej w T. z dnia 30 października 2014 r. w sprawie ustalenia treści, formatu i nakładu karty do głosowania, zarządzenia jej druku oraz zasad przekazania obwodowym komisjom wyborczym w wyborach zarządzonych na 16 listopada 2014 r. Żadna z obwodowych komisji wyborczych w okręgu wyborczym Nr (...)nie zgłosiła zastrzeżeń i uwag w tym zakresie.

dowód :

- potwierdzony za zgodność z oryginałem odpis protokołu odbioru kart do głosowania – wybory do Rady Miejskiej w T. z dnia 12 listopada 2014 r. – k. 32-34
- potwierdzone za zgodność z oryginałem protokoły odbioru dokumentacji i materiałów wyborczych do przeprowadzenia głosowania w wyborach Prezydenta Miasta T. i do Rady Miejskiej w T. oraz Sejmiku Województwa (...) z dnia 15 listopada 2014 r. z 19 obwodowych komisji wyborczych – k. 35-53v
- zeznania uczestnika D. P. – k. 72v-73v i nagranie

W trakcie głosowania na radnych do Rady Miejskiej w T. w okręgu wyborczym Nr (...), które miało miejsce w dniu 16 listopada 2014 r., część wyborców zauważyła, iż na karcie do głosowania w wyborach do Rady Miejskiej w T. w odniesieniu do listy Nr 15 (...)brakuje nazwiska kandydata na radnego B. K. (2), który winien figurować na pozycji 13. Między innymi stwierdził, to kandydat na radnego z tej listy z pozycji nr 1 – K. N. (1), który głosował w obwodowej komisji wyborczej przy ul. (...) w (...). Z uwagi na to, iż głosował on już po godz. 20 – tej i spieszył się na wieczór wyborczy, to jedynie zwrócił uwagę członkom obwodowej komisji wyborczej, iż jest jakaś nieścisłość i nieprawidłowość jeżeli chodzi o tę listę, lecz nie powiedział konkretnie, iż na liście tej brakuje nazwiska kandydata na radnego B. K. (2), nie doszło też do sporządzenia żadnego protokołu przez członków tej obwodowej komisji wyborczej z tego zgłaszanego przez K. N. (1) zastrzeżenia. Po głosowaniu K. N. (1) rozmawiał z kandydatką na radną z listy Nr 15 (...) – K. K. (2), która miała figurować na pozycji 12 tej listy, a która głosowała w obwodowej komisji wyborczej mieszczącej się w (...)przy ul. (...) i która potwierdziła, iż na wydanej jej i jej mężowi karcie do głosowania w tej komisji na liście Nr 15 brakowało nazwiska kandydata na radnego B. K. (2). K. N. (1) rozmawiał też z inną osobą z (...), która stwierdziła, iż w obwodowej komisji wyborczej mieszczącej się w (...) na rynku w T. na wydanej jej karcie do głosowania na liście Nr 15 także brak było nazwiska kandydata na radnego B. K. (2), który winien figurować na pozycji nr 13 i na tej pozycji widniało nazwisko H. C..

dowód :

- zeznania świadka K. N. (1)– k. 70v-71 i nagranie

Po zakończeniu głosowania w dniu 16 listopada 2014 r. wszystkie 19 obwodowych komisji wyborczych w okręgu wyborczym Nr (...) sporządziły protokoły wyników głosowania na listy kandydatów na radnych, z których wynika, iż tylko w jednym obwodzie głosowania tj. Nr 60 mieszczącym się w (...) w T. przy ul. (...) wyciągnięto z urn 6 kart nieważnych tj. kart innych niż urzędowo ustalone lub nieopatrzonych pieczęcią obwodowej komisji wyborczej, natomiast w pozostałych 18 obwodach głosowania nie stwierdzono kart nieważnych. Na podstawie tych protokołów wyników głosowania, Miejska Komisja Wyborcza w T. sporządziła zestawienie wyników głosowania i podziału mandatów w okręgu wyborczym Nr (...), z którego wynika, iż liczba wyborców, którym wydano karty do głosowania wyniosła w tym okręgu – 9.590, a liczba wyborców głosujących przez pełnomocnika wyniosła – 9. Z urn wyjęto 9.563 karty, z których 6 zakwalifikowano jako karty nieważne, zaś liczba głosów nieważnych z kart ważnych wyniosła – 602. W związku z powyższym lista głosów ważnych dodanych łącznie na wszystkie listy kandydatów z kart ważnych wyniosła – 8.955, z której na Listę Nr 3 – (...) oddano 3.252 głosów ważnych, na Listę Nr 4 (...) oddano 1.948 głosów ważnych, na Listę Nr 6 (...) oddano 879 głosów ważnych, na Listę Nr 7 (...) oddano 876 głosów ważnych, na Listę Nr 13 (...) oddano 745 głosów ważnych, na Listę Nr 14 (...) oddano 287 głosów ważnych, na listę NR 15 (...) oddano 968 głosów ważnych. Na podstawie wyników wyborów z we wszystkich czterech okręgach wyborczych, Miejska Komisja Wyborcza w T. sporządziła w dniu 17 listopada 2014 r. protokół z wyborów do Rady Miasta na prawach powiatu i ustaliła w oparciu o przekazane jej wyniki wyborów z wszystkich obwodowych komisji wyborczych we wszystkich okręgach wyborczych, iż 5 % próg wyborczy spełniły i w związku z tym miały prawo do uczestniczenia w podziale mandatów listy komitetów wyborczych : Nr 3 (...), który otrzymał 13.248 głosów ważnych, Nr 4 (...), który otrzymał 7.025 głosów ważnych, Nr 15 (...), który otrzymał 4.547 głosów ważnych, Nr 6 (...), który otrzymał 4.404 głosów ważnych, Nr 7 (...), który otrzymał 2.206 głosów ważnych oraz Nr 13 (...), który otrzymał 1.840 głosów ważnych. Natomiast (...) tj. Lista Nr 14 otrzymał tylko 1.031 głosów, a zatem nie mógł uczestniczyć w podziale mandatów, gdyż nie przekroczył wymaganego 5 % progu, który wyniósł 1.715,05. Komisja Wyborcza na podstawie zestawień wyników głosowania w okręgach i uwzględniając liczby głosów ważnych w okręgach wyborczych oraz głosów ważnych oddanych na poszczególne listy kandydatów i kandydatów z tych list ustaliła wyniki wyborów w okręgach w ten sposób, iż :

- w okręgu wyborczym Nr (...) obejmującym 6 mandatów, mandaty radnych otrzymali :
 - z Listy Nr 3 (...): A. K., K. K. (1) i T. G.
 - z Listy Nr 4 (...)– M. W.
 - z Listy Nr 6 (...)– P. G.
 - z Listy Nr 15 (...)– R. Ś.
- w okręgu wyborczym Nr (...) obejmującym 7 mandatów, mandaty radnych otrzymali :
 - z Listy Nr 3 (...): J. Ł., S. K., R. K. i P. W.
 - z Listy Nr 4 (...)– Z. K. i M. L.
 - z Listy Nr 6 (...)– J. K.
- w okręgu wyborczym Nr (...) obejmującym 7 mandatów, mandaty radnych otrzymali :
 - z Listy Nr 3 (...): J. G., A. C. i R. P.
 - z Listy Nr 4 (...)– B. B. i M. D.
 - z Listy Nr 6 (...)– M. M.

- z Listy Nr 15 (...)– G. B.
- w okręgu wyborczym Nr (...) obejmującym 5 mandatów, mandaty radnych otrzymali :
- z Listy Nr 3 (...): B. K. (1), K. Ż. i P. S.
- z Listy Nr 4 (...)– G. Ś.
- z Listy Nr 15 (...)– J. N.

dowód :

- protokoły wyników głosowania w obwodach na listy kandydatów na radnych z 19 obwodowych komisji wyborczych – koperta karta 25
- zestawienie wyników głosowania i podziału mandatów w okręgu wyborczym Nr (...)– koperta karta 25
- protokół wyborów do Rady Miasta na prawach powiatu – do Rady Miejskiej w T. z dnia 17 listopada 2014 r. sporządzony przez Miejską Komisję Wyborczą w T. – koperta k. 25

Na dostarczonych z drukarni do wszystkich 19 obwodowych komisji wyborczych w okręgu wyborczym Nr (...) w T. kartach do głosowania do Rady Miejskiej w T. na liście Nr 15 (...)nie figurowało na pozycji 13 nazwisko kandydat na radnego B. K. (2) i lista ta zamiast 14 pozycji z nazwiskami kandydatów na radnych zawierała tylko 13 pozycji i na pozycji 12 figurowało nazwisko K. K. (2), a na pozycji 13 figurowało nazwisko H. C..

dowód :

- sprawdzone na rozprawie w dniu 13 stycznia 2014 r. karty do głosowania – wszystkie z obwodowych komisji wyborczych Nr 1,2,21,22,18 oraz losowo z obwodowych komisji wyborczych Nr 3,4,5,6,7,12,19,20,23,24,60,61,62,63 i adnotacje w protokole rozprawy z dnia 13 stycznia 2015 r. – k. 97v-98v oraz nagranie z tej rozprawy

Powyższy stan faktyczny sąd ustalił na podstawie dowodów z dokumentów urzędowych dołączonych do akt przedmiotowej sprawy oraz zeznań świadków, wnioskodawcy i uczestnika.

Dokumenty przedłożone na żądanie sądu przez Urząd Miasta T. oraz przez Miejską Komisję Wyborczą w T. sąd uznał za autentyczne, gdyż w tym zakresie żaden z zainteresowanych ich nie kwestionował. Wnioskodawca kwestionował natomiast wiarygodność protokołów wyników głosowania we wszystkich obwodach głosowania okręgu wyborczego Nr (...) na listy kandydatów na radnych, zarzucając iż zawarte w nich oświadczenia obwodowych komisji wyborczych, które sporządzały te protokoły, są niezgodne z prawdą, gdyż na kartach do głosowania w zakresie listy Nr 15 (...)doszło do pominięcia nazwiska kandydata na radnego – B. K. (2), który zgodnie z protokołami wyników głosowania – pomimo braku jego nazwiska na kartach do głosowania – otrzymał jeden głos. Zgodnie z art. 252 k.p.c. strona która zaprzecza prawdziwości dokumentu urzędowego albo twierdzi, że zawarte w nim oświadczenia organu, od którego dokument ten pochodzi, są niezgodne z prawdą, powinna te okoliczności udowodnić. Po przeprowadzeniu na wniosek wnioskodawcy postępowania dowodowego tj. po sprawdzeniu wszystkich kart do głosowania w obwodach głosowania Nr : 1,2,21,22,18 okręgu wyborczego Nr (...) oraz po sprawdzeniu losowo wybranych kart do głosowania w pozostałych obwodach głosowania tego okręgu wyborczego, ustalono iż w istocie oświadczenia obwodowych komisji wyborczych w sporządzonych przez nie protokołach wyników głosowania na listy kandydatów na radnych nie są zgodne z prawdą. Z protokołów tych wynika bowiem, iż poza jednym obwodem głosowania tj. Nr 60 w okręgu wyborczym Nr (...), w pozostałych obwodach tego okręgu nie stwierdzono nieważnych kart do głosowania tj. kart innych niż urzędowo ustalone lub nieopatrzonych pieczęcią obwodowej komisji wyborczej. Natomiast po sprawdzeniu wyżej wymienionych kart go głosowania ustalono, iż na żadnej z tych kart nie figurowało na pozycji 13 nazwisko kandydata na radnego B. K. (2), które zgodnie z załącznikiem Nr 3 do uchwały Nr (...)Miejskiej Komisji Wyborczej w T. z dnia 30 października 2014

r. w sprawie ustalenia treści, formatu i nakładu karty do głosowania, zarządzenia jej druku oraz zasad przekazania obwodowym komisjom wyborczym w wyborach zarządzonych na 16 listopada 2014 r., winno tam figurować, a zatem karty do głosowania wyciągnięte z urn wyborczych we wszystkich obwodach głosowania okręgu wyborczego Nr (...) jako inne niż urzędowo ustalone w wyżej powołanej uchwale Miejskiej Komisji Wyborczej, są nieważne, co winno znaleźć odzwierciedlenie w protokołach obwodowych komisji wyborczych w pkt. II poz. 9. Wobec powyższego wnioskodawca udowodnił, iż oświadczenia obwodowych komisji wyborczych w tym zakresie zawarte w sporządzonych przez nich protokołach wyników głosowania są niezgodne z prawdą. A zatem w zakresie ważności kart do głosowania wyjętych z urn wyborczych we wszystkich 19 obwodach głosowania okręgu wyborczego Nr (...) w T. sąd nie opierał się na danych zawartych w protokołach wyników głosowania sporządzonych przez obwodowe komisje wyborcze, lecz poczynił ustalenia w oparciu o przeglądnięte na rozprawie dniu 13 stycznia 2015 r. karty do głosowania, których autentyczność nie była kwestionowana przez zainteresowanych.

W zakresie przeprowadzonych dowodów osobowych, a to zeznań świadków oraz wnioskodawcy i uczestnika – Przewodniczącego Miejskiej Komisji Wyborczej w T., sąd nie znalazł podstaw aby je kwestionować i uznał je za wiarygodne, choć nie mające większego wpływu na rozstrzygnięcie przedmiotowej sprawy z uwagi na ustalenia poczynione na podstawie dowodów z dokumentów.

Sąd oddalił wniosek dowodowy zgłoszony przez wnioskodawcę o przeglądnięcie wszystkich kart do głosowania do Rady Miejskiej w T. przeprowadzonego w dniu 16 listopada 2014 r. w okręgu wyborczym Nr (...) na okoliczność ponownego przeliczenia głosów i przeanalizowania wszystkich głosów uznanych za nieważne oraz na okoliczność ustalenia jaki procent głosów uznanych za nieważne stanowiły przypadki głosowania przez wyborców na wielu kandydatów do Rady Miejskiej w T. z różnych list wyborczych, jako że w tym zakresie wnioskodawca w proteście wyborczym z dnia 19 listopada 2014 r. nie sformułował konkretnych zarzutów co do uchybień popełnionych przez członków obwodowych komisji wyborczych i brak było podstaw do prowadzenia postępowania dowodowego w tym zakresie, o czym będzie jeszcze bliżej mowa w rozważaniach prawnych.

Sąd rozważył co następuje:

Zgodnie z przepisem art. 82 § 1 ustawy z dnia 05 stycznia 2011 r. – Kodeks wyborczy (Dz. U. Nr 21 poz. 112 ze zm.) przeciwko ważności wyborów, ważności wyborów w okręgu lub wyborowi określonej osoby może być wniesiony protest z powodu:

- 1) dopuszczenia się przestępstwa przeciwko wyborom, określonego w rozdziale XXXI Kodeksu karnego, mającego wpływ na przebieg głosowania, ustalenie wyników głosowania lub wyników wyborów lub
- 2) naruszenia przepisów kodeksu dotyczących głosowania, ustalenia wyników głosowania lub wyników wyborów, mającego wpływ na wynik wyborów.

Z kolei w myśl art. 82 § 3 Kodeksu wyborczego protest przeciwko ważności wyborów w okręgu wyborczym może wnieść wyborca, którego nazwisko w dniu wyborów było umieszczone w spisie wyborców w jednym z obwodów głosowania na obszarze danego okręgu wyborczego.

W przedmiotowej sprawie niespornym jest, iż nazwisko wnoszącego przedmiotowy protest – M. C. w dniu wyborów było umieszczone w spisie wyborców w jednym z obwodów głosowania na obszarze okręgu wyborczego Nr (...) w T., którego to okręgu niniejszy protest dotyczy. Sam bowiem wnioskodawca, jak i słuchana w charakterze świadka jego żona – J. C. zeznali, iż głosowali w obwodowej komisji wyborczej, która mieściła się w (...) przy ul. (...) tj. – jak wynika z danych zawartych w protokołach wyników głosowania w obwodzie – w obwodowej komisji wyborczej Nr 20. Nadto wnioskodawca – M. C. był kandydatem na radnego w tym okręgu wyborczym. Uczestnicy nie kwestionowali też, iż wnioskodawca był umieszczony w spisie wyborców w jednym z obwodów głosowania w okręgu wyborczym, którego dotyczył protest. A zatem M. C. jest legitymowany czynnie do złożenia niniejszego protestu.

Protest ten został złożony w ustawowym terminie 14 dni (art. 392 § 1 Kodeksu wyborczego), gdyż wpłynął do tutejszego Sądu w dniu 19 listopada 2014 r., a wybory odbyły się w dniu 16 listopada 2014 r.

Nie podzielił sąd twierdzenia uczestnika – Przewodniczącego Miejskiej Komisji Wyborczej w T. zawartego w piśmie procesowym z dnia 22 grudnia 2014 r., iż z uwagi na treść przepisu art. 416 § 2 Kodeksu wyborczego, zgodnie z którym w przypadku wyborów w miastach na prawach powiatów w podziale mandatów uczestniczą listy kandydatów tych komitetów wyborczych, na których listy w skali gminy oddano co najmniej 5 % ważnie oddanych głosów, niedopuszczalny prawnie jest protest wyborczy, w którym zostało zawarte żądanie unieważnienia wyborów tylko w jednym z okręgów wyborczych znajdującym się na terenie takiego miasta. Uczestnik w tym zakresie powoływał się na fakt, iż powtórzenie wyborów tylko w jednym okręgu wyborczym nie zwalnia terytorialnej komisji wyborczej – po powtórnym głosowaniu – od ustalenia, czy w skali całej gminy listy kandydatów komitetów wyborczych uzyskały łączną liczbę co najmniej 5 % ważnie oddanych głosów, a co za tym idzie nie można wykluczyć, iż w przypadku przeprowadzenia powtórných wyborów tylko w jednym z okręgów wyborczych, może zmienić się podział mandatów w pozostałych okręgach wyborczych, gdyż część komitetów wyborczych, które uzyskały mandaty radnych w pierwszym głosowaniu, po powtórzonych wyborach tylko w jednym okręgu wyborczym, może ostatecznie nie przekroczyć progu wyborczego (k.80-81). Nie podzielaając tego stanowiska, sąd miał na uwadze, iż w Kodeksie wyborczym brak jest przepisów szczególnych, które regulowałyby kwestię składania protestów wyborczych odmiennie w miastach na prawach powiatu, w których zastosowanie ma przepis art. 416 Kodeksu wyborczego, a odmiennie w gminach nie będących miastem na prawach powiatu, w odniesieniu do których ma zastosowanie przepis art. 415 Kodeksu wyborczego. A zatem o dopuszczalności złożenia protestu wyborczego, bez względu na to czy protest dotyczy wyborów w miastach na prawach powiatu, czy też gmin nie będących takimi miastami, stanowi przepis ogólny tj. art. 82 Kodeksu wyborczego i zgodnie z § 1 tego artykułu protest może być wniesiony przeciwko :

1. ważności wyborów
2. ważności wyborów w okręgu
3. wyborowi określonej osoby

Polski system wyborczy poddał zabezpieczenie realizacji konstytucyjnego prawa wyborczego obywateli kontroli sądowej, która obejmuje przebieg i wyniki wyborów we wszystkich procedurach wyborczych i zgodnie ze stanowiskiem A. J. protesty przeciwko wyborom są społecznym środkiem kontroli zgodności z prawem przebiegu wyborów oraz źródłem informacji o ewentualnych nieprawidłowościach działania samych wyborców i członków komisji wyborczych, wymagających sprawdzenia w drodze odpowiedniej procedury przez niezawisły sąd (por. A. Józefowicz – Przesłanki prawne rozstrzygnięcia o ważności wyborów parlamentarnych, Państwo i Prawo z 1999 r. z. 3, str. 4). Ważność wyborów, ważność wyborów w okręgu lub wyboru określonej osoby może być zakwestionowana w drodze protestu wyborczego wniesionego do sądu wskazanego w przepisach szczególnych Kodeksu wyborczego. Wskazane prawo obywatela do wniesienia protestu oraz do rozpatrzenia protestu przez niezawisły sąd jest jedną z najistotniejszych gwarancji demokratycznego procesu wyborczego. Jego ustrojowa regulacja zawarta jest w art. 101 Konstytucji RP, zgodnie z którym wyborcy przysługują prawo zgłoszenia do Sądu Najwyższego protestu przeciwko ważności wyborów do Sejmu i Senatu na zasadach określonych w ustawie (por. K.W. Czaplicki, B. Dauter, S. J. Jaworski, A. Kisielewicz i F. Rymarz - Kodeks Wyborczy – komentarz, LEX, W-wa 2014 r., str. 230). A zatem mając na uwadze to konstytucyjne prawo wyborcy oraz wyżej wspomnianą okoliczność, iż Kodeks wyborczy w art. 82 § 1 stanowi w jakich przypadkach i przeciwko ważności jakich czynności można wnieść protest wyborczy i jednocześnie nie zawiera przepisów szczególnych, które inaczej kwestię tę regulowałyby w przypadku wyborów w miastach na prawach powiatu i w innego rodzaju gminach, to – w ocenie sądu rozpoznającego niniejszy protest – także w przypadku wyborów do rady miejskiej w mieście na prawach powiatu – osobie uprawnionej stosownie do przepisu art. 82 § 3 Kodeksu wyborczego przysługuje prawo wniesienia protestu wyborczego przeciwko ważności wyborów w jednym tylko okręgu wyborczym. Wobec powyższego sąd uznał, iż wnioskodawcy przysługiwało uprawnienie do złożenia protestu przeciwko ważności wyborów tylko w okręgu Nr (...) do Rady Miejskiej w T. i nie ma podstaw, by z tego powodu protest pozostawić bez dalszego biegu lub oddać go, tak jak o to wnioskował Przewodniczący Miejskiej Komisji Wyborczej w T. w piśmie z

dnia 22 grudnia 2014 r. (k. 81). Nie zachodziły też przesłanki do wydawania w tym zakresie postanowienia wstępnego w oparciu o przepis art. 318 § 1 k.p.c. w zw. z art. 13 § 2 k.p.c., gdyż istotą postępowania w sprawach rozpatrzenia protestów wyborczych jest jak najszybsze skontrolowanie postawionych przez wnioskodawcę składającego protest zarzutów i rozstrzygnięcie o ważności lub nieważności wyborów, o czym świadczą ustalone przez ustawodawcę terminy instrukcyjne w art. 393 § 1 i art. 394 § 4 Kodeksu wyborczego. Podnoszone zaś przez Przewodniczącą Miejskiej Komisji Wyborczej w T. w piśmie procesowym z dnia 22 grudnia 2014 r. argumenty wynikające z art. 416 Kodeksu wyborczego mają – w ocenie tutejszego Sądu – istotne znaczenie w zakresie orzeczenia o wygaśnięciu mandatów, o czym będzie mowa w dalszej części uzasadnienia.

Należy też podnieść, iż fakt że żadna z osób mająca bezpośredni interes w wykazaniu ewentualnych nieprawidłowości w ujęciu zarejestrowanych kandydatów na radnych na liście Nr 15 (...), a to B. K. (2), H. C. lub inni członkowie tego Komitetu Wyborczego, nie złożyła protestu wyborczego i nie zgłaszała żadnych zastrzeżeń w tym zakresie, ani w trakcie głosowania, ani później, na co powoływali się uczestnicy postępowania, nie ma żadnego znaczenia dla rozstrzygnięcia niniejszego protestu wyborczego. Trzeba bowiem podnieść, iż wnoszący protest nie musi udowodnić, iż zostały bezpośrednio naruszone jakiegokolwiek jego prawa (por. prof. dr hab. B. Banaszak – Kodeks wyborczy, komentarz, Wydawnictwo C. H. Beck, W-wa 2014 r., str. 145). Nadal bowiem aktualne jest stanowisko Sądu Najwyższego, który uznał, iż sprawy z protestów wyborczych są sprawami par excellence publicznymi. Poszukiwanie po stronie wnoszącego protest interesu prawnego powinno uwzględniać podstawowe założenie, że przeprowadzenie uczciwych wyborów leży w interesie każdego wyborcy uprawnionego do głosowania. Ograniczenie możliwości wniesienia protestu wyborczego nie jest podmiotowe, a dotyczy przedmiotu protestu, który musi być oparty na ustawowej podstawie (por. post. z dnia 08.07.2009 r., III SW 17/09, OSNAPiUS z 2010 r., Nr 1-2, poz. 29).

W myśl art. 392 § 2 Kodeksu wyborczego wnoszący protest powinien sformułować w nim zarzuty oraz przedstawić lub wskazać dowody, na których opiera swoje zarzuty. Zgodnie z utrwalonym orzecznictwem i poglądami doktryny wnoszący protest obowiązany jest nie tylko sformułować zawarte w nim zarzuty, lecz również przedstawić dowody, jeżeli takowe posiada, lub wskazać je, gdy nie pozostają w jego dyspozycji. Nie może stanowić podstawy protestu ogólnikowe stwierdzenie, nieoparte konkretnymi dowodami, że komisja wyborcza nie dopełniła obowiązków nałożonych na nią przepisami ustawy bądź wiążącymi wytycznymi Państwowej Komisji Wyborczej, jeżeli wnioskodawca nie wykaże jakich konkretnie obowiązków komisja nie dopełniła (por. postanowienie SO w Szczecinie z dnia 3.12.2002 r., I Ns 307/02, niepubl.). Wnioskodawca musi więc nie tylko sformułować w sposób prawidłowy zarzuty (konkretne), ale także musi przedstawić lub wskazać dowody, na których opiera swoje zarzuty. Nadto rygoryzm ustawodawcy w zakresie podstaw protestu, jak i jego formy uzasadnia pogląd, że jeżeli wnioskodawca oparł swój protest na określonym zarzucie, to nie może go już następnie rozszerzać, ani tym bardziej zmieniać jego podstawy. Wnoszący protest musi nie tylko wystąpić z żądaniem i przedstawieniem zarzutów, ale także musi udowodnić swoje racje, gdyż to na nim z mocy art. 6 k.c. spoczywa ciężar dowodu. Sąd z zasady nie prowadzi postępowania dowodowego z urzędu, gdyż to skutkowałoby naruszeniem zasady równego traktowania wszystkich uczestników postępowania. Obowiązkiem sądu jest natomiast wykazanie, czy okoliczności stanowiące podstawę protestu miały wpływ na wynik wyborów. Zgodnie bowiem z art. 394 § 1 i § 2 Kodeksu wyborczego sąd rozpoznając protesty wyborcze rozstrzyga o ważności wyborów oraz o ważności wyboru radnego i sąd orzeka o nieważności wyborów lub o nieważności wyboru radnego, jeżeli okoliczności stanowiące podstawę protestu miały wpływ na wyniki wyborów.

W przedmiotowym proteście wnioskodawca – jak już wyżej podnoszono – sformułował cztery zarzuty, z których dwa, a to z pkt. 1 i 4 protestu są na tyle ogólnikowe i nie poparte żadnymi konkretnymi dowodami, że gdyby zostały zawarte w proteście nie zawierającym dalszych zarzutów, to skutkowałyby to pozostawieniem tego protestu bez dalszego biegu w oparciu o przepis art. 393 § 2 Kodeksu wyborczego. Ugruntowanym bowiem jest też w orzecznictwie pogląd, iż w zakresie sformułowania zarzutów oraz przedstawienia lub wskazania dowodów, na których wnoszący protest opiera swoje zarzuty, nie ma zastosowania art. 130 k.p.c. w zw. z art. 13 § 2 k.p.c. i w takiej sytuacji nie wzywa się wnoszącego protest do jego uzupełnienia, lecz pozostawia się go bez dalszego biegu. Skoro jednak te dwa zarzuty, a to z pkt. 1 i 4 protestu znalazły się w piśmie, w którym wnoszący protest zawarł też inne konkretne zarzuty i dowody na ich potwierdzenie, to sąd był zobligowany do rozpoznania przedmiotowego protestu merytorycznie. Jednakże

ogólnikowość zarzutów z pkt. 1 i 4 protestu były podstawą do oddalenia wniosku dowodowego wnioskodawcy o przeglądnięcie wszystkich kart do głosowania wyjętych z urn wyborczych w okręgu wyborczym Nr (...) na okoliczność ponownego przeliczenia głosów i przeanalizowania wszystkich głosów uznanych za nieważne oraz na okoliczność ustalenia jaki procent głosów uznanych za nieważne stanowiły przypadki głosowania na wielu kandydatów do Rady Miejskiej w T. z różnych list wyborczych. W tym zakresie wnioskodawca w proteście nie przedstawił bowiem konkretnych zarzutów i nie wskazał konkretnych dowodów, które potwierdzałyby te zarzuty i zgodnie z poglądami doktryny oraz orzecznictwa protest, w którym wnioskodawca wnosi wyłącznie o ponowne przeliczenie głosów przez sąd, a jednocześnie nie przedstawia skonkretyzowanych zastrzeżeń do pracy komisji nie powinien być merytorycznie rozpatrywany.

Odnosząc się do pierwszego zarzutu protestu, a to twierdzenia wnioskodawcy, iż znaczna część głosów nieważnych miała być oddana na Listę Nr 7, z której kandydował wnoszący protest, a przede wszystkim na kandydata nr 1 na tej liście tj. wnoszącego niniejszy protest, należy podnieść, iż wnioskodawca nie wskazał konkretnych uchybień, których miały dopuścić się obwodowe komisje wyborcze przy liczeniu głosów i kwalifikowaniu głosów za nieważne. Jak już zaś podnoszono w proteście koniecznym jest wskazanie jakich konkretnie obowiązków komisje nie dopełniły lub jakich dopuściły się konkretnych uchybień przy liczeniu głosów i kwalifikowaniu ich za nieważne oraz udowodnienie tego. Wnoszący protest powołując się, iż były wypadki sporne w zaliczaniu głosów jako nieważnych i komisje nie podejmowały decyzji o unieważnianiu głosów jednogłośnie, nie podał na czym te wypadki sporne polegały, dlaczego komisje nie były jednomyślnie w kwalifikowaniu głosów jako nieważnych i które to były komisje i czy w tym zakresie dopuściły się jakich konkretnych zaniedbań tj. uchybienia nałożonych na nie obowiązków. Wnoszący protest nie podał też skąd posiada informację, iż większa część głosów zakwalifikowanych jako nieważne została oddana na listę, z której kandydował, a w szczególności na jego osobę. A zatem już brak skonkretyzowania tych ewentualnych uchybień obwodowych komisji wyborczych w tym zakresie tj. w zakresie kwalifikowania głosów jako nieważnych, powoduje iż sąd tego zarzutu nie może badać. Nadto w zakresie tego zarzutu – bliżej nieskonkretyzowanego – wnoszący protest nie przedstawił, ani nie wskazał żadnych dowodów, na których je opiera. W pkt. 1 protestu podał bowiem jedynie, że formułuje ten zarzut na podstawie posiadanych przez niego informacji – „według posiadanych przeze mnie informacji”, ale nie wskazując konkretnie jakich. Również w trakcie przesłuchania na rozprawie w dniu 17 grudnia 2014 r. nie wskazał konkretnych osób, od których miał te wiadomości posiadać. To jest zaś niewystarczające do uznania tego zarzutu za należycie sformułowany i nie daje podstawy sądowi do wnioskowanego przez wnoszącego protest ponownego przeliczenia głosów i ponownego przeanalizowania wszystkich głosów uznanych za nieważne, zwłaszcza przypadków uznanych za sporne i dotyczących listy, z której kandydował wnoszący protest tj. listy nr 7.

Z kolei jeżeli chodzi o zarzut z pkt. 4 protestu, a to powołanie się na fakt, iż członkowie komisji wyborczych informowali, iż należy wybrać tylko jedną osobę na każdej karcie do głosowania, a znaczna część wyborców zrozumiała to jako nakaz głosowania na każdej karcie w wyborach do Rady Miejskiej, co unieważniało automatycznie głos, to w pierwszej kolejności należy podnieść, iż w proteście wnoszący go wnioskodawca także nie przedstawił, ani nie wskazał konkretnych dowodów, na których opiera swój zarzut w tym zakresie – zawarł jedynie stwierdzenie, iż „można znaleźć wielu świadków, na tę okoliczność”, lecz nie podał ich imion, nazwisk ani adresów. Jak już podnoszono, to już w proteście należy te dowodowy przedstawić lub wskazać i sąd nie wzywa do uzupełnienia braków w tym zakresie. Zgodnie z postanowieniem Sądu Apelacyjnego w Katowicach z dnia 29 grudnia 1998 r. I ACz 1303/98, co prawda wydanym jeszcze na gruncie Ordynacji wyborczej do rad gmin, powiatów i sejmików wojewódzkich, ale zachowującej również aktualność po wejściu w życie Kodeksu wyborczego, gdyż jego przepisy w tym zakresie są analogiczne z poprzednio obowiązującą ordynacją wyborczą, braki protestu z art. 392 § 2 kodeksu wyborczego nie podlegają usunięciu w trybie art. 130 k.p.c. i sąd nie może wzywać skarżącego o podanie nazwisk i adresów świadków i skarżący sam winien to podać w proteście, gdyż w przeciwnym wypadku naraża się na pozostawienie protestu bez dalszego biegu stosownie do art. 393 § 2 Kodeksu wyborczego. W tym przypadku nie wydano takiego formalnego orzeczenia, gdyż – jak już podnoszono – protest zawierał też inne konkretne zarzuty i musiał być rozpoznawany merytorycznie. Nie zmienia to jednak faktu, iż w zakresie zarzutu z pkt. 4 protestu, wnoszący go nie przedstawił, ani nie wskazał dowodów, na których opiera swe zarzuty, czego wymaga przepis art. 392 § 2 Kodeksu wyborczego. Co więcej nie wskazał żadnej osoby, która z powodu tych informacji członków komisji wyborczych zagłosowała w taki

sposób, że jej głos był nieważny. Pomijając jednak i tę okoliczność, zarzut z pkt. 4 protestu nie może być uznany za uzasadniony i prowadzić do uwzględnienia protestu. Nawet, gdyby tak było, że członkowie komisji wyborczych informowali głosujących, iż należy wybrać tylko jedną osobę na każdej karcie do głosowania, a wyborcy zrozumieli to opacznie tj. że jest to nakaz głosowania na każdej liście w wyborach do Rady Miejskiej, to nie można uznać, aby w ten sposób doszło do naruszenia przez komisje wyborcze przepisów kodeksu dotyczących głosowania. Komisje bowiem prawidłowo udzielały takich informacji, gdyż kartą do głosowania była cała broszura obejmująca siedem list poszczególnych Komitetów Wyborczych. To że wyborcy inaczej to zinterpretowali i zrozumieli, wynikało nie z błędnego pouczenia przez członków komisji lub celowego wprowadzania w błąd, lecz z interpretacji wyborców w tym zakresie. Poza tym na kartach do głosowania znajdowały się wyraźne pouczenia jak należy głosować i każdy wyborca, który miał wątpliwość mógł z tym pouczeniem się zapoznać lub zasięgnąć dodatkowej informacji u członków komisji. Nadto z twierdzenia wnoszącego protest nie wynika, by komisje wyborcze nakazywały wyborcom głosować na każdej karcie do głosowania, a więc że świadomie wprowadzały w błąd wyborców. A zatem samo ponowne sprawdzenie kart do głosowania i ustalenia ile tych kart było nieważnych z uwagi na głosowanie na wielu kandydatów do Rady Miejskiej z różnych list wyborczych, nie pozwoli na ustalenie, czy wynikało to z błędnego przekonania wyborców, że tak należy głosować z uwagi na udzielone im informacje przez członków komisji wyborczych, czy też było wynikiem świadomej decyzji, by głos wyborcy był nieważny lub błędnego zrozumienia pouczenia co do głosowania, które znajdowało się na karcie do głosowania. Nie można więc wysuwać twierdzenia, że taki sposób głosowania i fakt oddania głosów nieważnych miał wpływ na wynik wyborów.

A zatem zarzuty z pkt. 1 i 4 protestu nie mogły skutkować uznaniem tego protestu za uzasadniony i prowadzić do orzeczenia o nieważności wyborów w okręgu wyborczym nr (...).

Przechodząc z kolei do zarzutu z pkt. 3 protestu, a mianowicie braku na kartach do głosowania nazwiska kandydata na radnego z listy Nr 15 (...) – B. K. (2), który stosownie do załącznika Nr 3 do uchwały Nr (...) Miejskiej Komisji Wyborczej w T. z dnia 30 października 2014 r. winien znajdować się na pozycji 13 Listy Nr 15, należy stwierdzić, iż zarzut ten okazał się prawdziwy i mający wpływ na wyniki wyborów. Jak już wyżej bowiem podano – po przeprowadzeniu postępowania dowodowego polegającego na sprawdzeniu kart do głosowania z wszystkich 19 obwodowych komisji wyborczych z okręgu wyborczego Nr (...) – w zakresie czterech obwodowych komisji wyborczych, o których zeznawali świadkowie, a to 1,2,21,22 i obwodowej komisji wyborczej, w której B. K. (2) otrzymał jeden głos, a to komisji Nr 18 - po sprawdzeniu wszystkich kart do głosowania, a zakresie pozostałych 14 obwodowych komisji wyborczych - po wrywkowym sprawdzeniu losowo wybranych kart do głosowania, ustalono że na karcie do głosowania obejmującej listę Nr 15 brak jest nazwiska zarejestrowanego wcześniej przez Miejską Komisję Wyborczą kandydata na radnego z (...) B. K. (2), którego nazwisko – zgodnie z załącznikiem Nr 3 do wyżej powołanej uchwały Nr (...) Miejskiej Komisji Wyborczej z dnia 30 października 2014 r. – winno znajdować się na karcie do głosowania na pozycji 13. Zgodnie z art. 73 kodeksu wyborczego karty do głosowania inne niż urzędowo ustalone lub nieopatrzone pieczęcią obwodowej komisji wyborczej są **nieważne**. Chodzi tu o karty do głosowania sporządzone przez podmiot do tego nieuprawniony. Wzór właściwej karty do głosowania określa Państwowa Komisja Wyborcza, a jej treść (zawartość) ustala właściwa komisja wyborcza, w tym przypadku Miejska Komisja Wyborcza w T., co nastąpiło w uchwale Nr (...) z dnia 30 października 2014 r. A zatem karty do głosowania, które swą treścią nie odpowiadają wzorowi karty do głosowania ustalonemu przez w/w komisje wyborcze są nieważne i nie mogą stanowić podstawy do ustalania w oparciu o ich treść wyników wyborów. Z tego też powodu w protokołach wyników do głosowania w obwodzie na listy kandydatów na radnych konieczne jest podanie liczby kart nieważnych (art. 73 kodeksu wyborczego) – pkt. II.9 protokołu, a dodatkowo liczby głosów nieważnych z kart ważnych – pkt. II.11 protokołu. A zatem skoro wszystkie wyjęte z urn wyborczych we wszystkich obwodowych komisjach wyborczych w okręgu wyborczym Nr (...) karty do głosowania – jak to ustalił sąd – nie zawierały na liście Nr 15 nazwiska kandydata na radnego, który miał znajdować się na pozycji 13, a to B. K. (2) i na liście tej ujęto tylko 13 nazwisk kandydatów na radnych, zamiast 14, tak jak to zatwierdziła Miejska Komisja Wyborcza w T. w uchwale Nr (...), to wszystkie te karty - jako inne niż urzędowo ustalone - są kartami nieważnymi, a zatem nie można było na ich podstawie ustalać wyników głosowania w tym okręgu wyborczym Nr 3 oraz wyników wyboru do Rady Miejskiej w T.. Obwodowe komisje wyborcze winny były więc w protokołach wyników głosowania wykazać je jako karty nieważne, czego jednak nie uczyniły. Nie ulega zatem wątpliwości, iż nie

sprawdzenie przez obwodowe komisje wyborcze, czy dostarczone im w dniu 15 listopada 2014 r. karty do głosowania odpowiadają wzorowi karty do głosowania ustalonej przez Miejską Komisję Wyborczą w załączniku Nr 3 do uchwały Nr (...) z dnia 30 października 2014 r. a więc czy zawierają wszystkie nazwiska osób zarejestrowanych jako kandydaci na radnych z poszczególnych list wyborczych, a następnie ustalenie przez wszystkie obwodowe komisje wyborcze wyników głosowania w oparciu o te nieważne karty do głosowania, stanowiło ewidentne naruszenie przepisów kodeksu wyborczego dotyczących głosowania i ustalenia wyników wyboru. Nie ulega też wątpliwości, iż tego rodzaju naruszenie przepisów kodeksu wyborczego miało wpływ na wyniki wyborów na radnych do Rady Miejskiej w T.. Skoro bowiem wszystkie karty do głosowania, które zostały wyciągnięte z urn wyborczych w okręgu wyborczym Nr (...) były nieważne z uwagi na to, iż były one inne niż urzędowo ustalone, gdyż nie zawierały nazwiska jednego z zarejestrowanych kandydatów na radnych z listy Nr 15, to ustalone na ich podstawie wyniki głosowania w tym okręgu wyborczym są nieprawidłowe w całości i z uwagi na nieważność kart do głosowania żaden z kandydatów na radnych w tym okręgu wyborczym nie uzyskał ważnego głosu. Wobec powyższego wyniki głosowania ustalone przez obwodowe komisje wyborcze w tym okręgu wyborczym nie mogły być podstawą do ustalenia zbiorczych wyników wyborów do Rady Miejskiej w T. przez Miejską Komisję Wyborczą. W tym miejscu należy zaznaczyć, iż sąd zbadał wszystkie wyjęte z urn karty do głosowania z pięciu obwodowych komisji wyborczych, a z pozostałych obwodów wyborczych dokonał tylko wrywkowego sprawdzenia tych kart, ale skoro i na tych pozostałych kartach do głosowania nie było nazwiska kandydata na radnego z listy Nr 15 B. K. (2) i karty te były identyczne jak w tych pięciu pozostałych obwodach do głosowania, to domniemywać należy, iż wszystkie użyte w tym okręgu karty do głosowania zostały błędnie wydrukowane przez drukarnię i są przez to kartami nieważnymi. Nawet jednak, gdyby uznać, iż tylko w pięciu obwodowych komisjach wyborczych doszło do wydania wszystkim wyborcom nieważnych kart do głosowania z przyczyn wyżej podanych, to liczba tych kart tj. 2.967 stanowi ponad 31 % wszystkich wyciągniętych z urn kart do głosowania w tym okręgu wyborczym (9.563 wyjętych kart do głosowania z urn w okręgu wyborczym Nr (...)), a zatem niewątpliwie także miała wpływ na ustalenie wyników głosowania i wyborów. Wobec powyższego stosownie do treści art. 394 § 2 Kodeksu wyborczego zachodziła podstawa do orzeczenia o nieważności wyborów w okręgu wyborczym Nr (...) do Rady Miejskiej w T.. Z tych też względów orzeczono jak w pkt. I sentencji postanowienia.

Stosownie do treści art. 394 § 3 kodeksu wyborczego sąd, orzekając o nieważności wyborów lub nieważności wyboru radnego, stwierdza wygaśnięcie mandatów oraz postanawia o przeprowadzeniu wyborów ponownych lub o podjęciu niektórych czynności wyborczych, wskazując czynność, od której należy ponowić postępowanie wyborcze. Mając na uwadze treść art. 416 Kodeksu wyborczego zgodnie z którym w miastach na prawach powiatu, tak jak ma to miejsce w niniejszym wypadku, podziału mandatów pomiędzy listy kandydatów dokonuje się proporcjonalnie do łącznej liczby ważnie oddanych głosów odpowiednio na kandydatów danej listy, a w podziale mandatów, o której wyżej mowa, uczestniczą listy kandydatów tych komitetów wyborczych, na których listy **w skali gminy** oddano co najmniej 5 % ważnie oddanych głosów, sąd uznał iż zachodzi konieczność wygaszenia mandatów wszystkich 25 radnych wybranych w wyborach w dniu 16 listopada 2014 r. do Rady Miejskiej w T., a nie tylko radnych którzy zostali wybrani w okręgu wyborczym Nr (...). Słusznie bowiem podniósł uczestnik postępowania – Przewodniczący Miejskiej Komisji Wyborczej w T. w piśmie procesowym z dnia 22 grudnia 2014 r. i powtórzył to na rozprawie w dniu 13 stycznia 2015 r., iż po ponownym przeprowadzeniu głosowania w okręgu wyborczym Nr (...), zajdzie konieczność ustalenia przez Miejską Komisję Wyborczą w T. – w oparciu o wyniki głosowania z dnia 16 listopada 2014 r. w okręgach wyborczych Nr : (...) i w oparciu o powtórne wyniki głosowania w okręgu wyborczym Nr (...) – które listy kandydatów komitetów wyborczych, biorących udział w wyborach do Rady Miejskiej w T., będą uczestniczyć w podziale mandatów z uwagi na uzyskanie przez nich w **skali całej gminy co najmniej 5 % ważnie oddanych głosów**. A zatem może dojść do sytuacji, iż po przeprowadzeniu ponownego głosowania w okręgu wyborczym Nr (...), okaże się, że listy kandydatów określonych komitetów wyborczych nie osiągnęły wymaganego progu 5 %, a wybrani z list tych komitetów wyborczych radni w okręgach Nr (...) otrzymali wcześniej mandaty. Nie można zatem wykluczyć – jak to podniósł Przewodniczący Miejskiej Komisji Wyborczej w T. – iż po przeprowadzeniu powtórnych wyborów w okręgu wyborczym Nr (...), zmieni się podział mandatów w pozostałych okręgach wyborczych, w których nie stwierdzono nieważności wyborów. Ta okoliczność obligowała sąd do wygaszenia mandatów wszystkich radnych wybranych w dniu 16 listopada 2014 r. do Rady Miejskiej w T., co oczywiście nie wpływa na ważność wyborów w pozostałych okręgach wyborczych i nie spowoduje utraty mandatów radnych z tych komitetów wyborczych, których listy kandydatów –

po przeprowadzeniu nowych wyborów w okręgu wyborczym Nr (...) w połączeniu z wynikami wyborów w okręgach wyborczych Nr: (...) przeprowadzonych w dniu 16 listopada 2014 r. – przekroczyć wymagany 5 % próg w skali całej gminy. Sąd uznał, iż nie zachodziła możliwość nie wygaszania mandatów radnych z tych komitetów wyborczych, których listy kandydatów – już nawet bez uwzględnienia wyników ponownych wyborów w okręgu wyborczym Nr (...) – przekroczyły 5 % próg w skali całej gminy, gdyż zgodnie z art. 445 § 1 Kodeksu wyborczego dopiero po ustaleniu wyników wyborów we wszystkich okręgach wyborczych, zgodnie z zasadami określonymi w art. 443 i art. 444 tego kodeksu, gminna komisja wyborcza sporządza protokół z wyborów do rady gminy, w którym podaje się, według okręgów wyborczych, liczbę radnych wybieranych w okręgu oraz nazwiska i imiona wybranych radnych z podaniem oznaczenia listy, z której zostali wybrani oraz podaje się również ewentualną liczbę nieobsadzonych mandatów, a zgodnie z § 4 tego artykułu do protokołu załącza się zestawienia wyników głosowania w okręgach wyborczych. A zatem dopóki nie zostaną przeprowadzone ponowne wybory w okręgu wyborczym Nr (...), to nie istnieje możliwość sporządzenia przez Miejską Komisję Wyborczą w T. takiego protokołu i dokonania podziału mandatów, protokół zaś z wyborów do Rady Miejskiej w T. sporządzony przez Miejską Komisję Wyborczą w dniu 17 listopada 2014 r. i dokonany w tym protokole podział mandatów nie jest prawnie skuteczny i prawidłowy z uwagi na orzeczenie o nieważności wyborów przeprowadzonych w dniu 16 listopada 2014 r. do Rady Miejskiej w T. w okręgu wyborczym Nr (...). Nadmienić też należy, iż w chwili orzekania w niniejszej sprawie trudno jest przewidzieć jaki będzie wynik głosowania w ponownych wyborach w okręgu wyborczym Nr (...), a mianowicie ile zostanie oddanych ważnych głosów w tym okręgu wyborczym, jaka będzie frekwencja wyborcza i jaki w związku z tym w skali całej gminy będzie wymagany 5 % próg do tego, by listy poszczególnych komitetów wyborczych mogły uczestniczyć w podziale mandatów. W tym miejscu należy też podnieść, iż stwierdzenie nieważności wyborów do danej rady skutkuje ex tunc, co oznacza, że wadliwość, która uniemożliwiała zaakceptowanie skutków wyborów, istniała już w dacie tych wyborów. Konsekwencją stwierdzenia nieważności wyborów do danej rady jest wygaśnięcie mandatów oraz przeprowadzenie wyborów ponownych, które następują wtedy, gdy sąd zarządził powtórzenie głosowania i czynności poprzedzających głosowanie. Wobec powyższego skoro – jak już podnoszono – naruszenie przepisów kodeksu wyborczego w zakresie ustalenia wyników głosowania w okręgu wyborczym Nr (...), miało wpływ na wynik wyborów do Rady Miejskiej w T., w tym na wyniki wyborów radnych także w pozostałych okręgach wyborczych z uwagi na treść art. 416 Kodeksu wyborczego, pomimo że w zakresie tych pozostałych okręgów wyborczych nie doszło do stwierdzenia nieważności wyborów, to sąd orzekający w niniejszej sprawie uznał, iż koniecznym jest – do czasu przeprowadzenia ponownych wyborów w okręgu wyborczym Nr (...) i do czasu ponownego ustalenia przez Miejską Komisję Wyborczą w T. w oparciu o wyniki wyborów w okręgach wyborczych Nr (...) z dnia 16 listopada 2014 r. i wyniki ponownych wyborów w okręgu wyborczym Nr (...), listy których komitetów wyborczych będą brać udział w podziale mandatów radnych i jaki będzie podział tych mandatów w skali całej gminy - wygaszenie mandatów wszystkich radnych wybranych w wyborach przeprowadzonych w dniu 16 listopada 2014 r. do Rady Miejskiej w T.. Z tych też względów orzeczono jak w pkt. II postanowienia.

Z kolei jeżeli chodzi o określenie, od której czynności należy ponowić postępowanie wyborcze, to sąd uznał, iż winno to nastąpić od aktu powołania nowych obwodowych komisji wyborczych, które w nowym składzie przeprowadzą powtórzone głosowanie w okręgu wyborczym Nr (...) na podstawie prawidłowo wydrukowanych kart do głosowania. W tym względzie sąd miał na uwadze, iż zgodnie z treścią art. 396 § 2 Kodeksu wyborczego zasadą jest, iż wybory ponowne przeprowadzają te same komisje wyborcze na podstawie spisu wyborców podlegającego aktualizacji, z tym że zgodnie z art. 396 § 3 Kodeksu wyborczego jeżeli podstawą orzeczenia o nieważności wyborów było naruszenie przez komisje wyborcze przepisów kodeksu dotyczących głosowania lub wyników wyborów, to wówczas odpowiednio powołuje się nowe komisje wyborcze. W przedmiotowej sprawie – jak ustalono, o czym była mowa wyżej – podstawą orzeczenia o nieważności wyborów w okręgu wyborczym Nr (...) było właśnie stwierdzenie przez sąd naruszenia przez obwodowe komisje wyborcze przepisów kodeksu dotyczących głosowania i ustalenia wyników głosowania w tym okręgu wyborczym. Naruszenie to polegało po pierwsze na nie sprawdzeniu przez te komisje, po dostarczeniu im w dniu 15 listopada 2014 r. kart do głosowania, czy karty te są zgodne z ustalonym przez Miejską Komisję Wyborczą w załączniku Nr 3 do uchwały Nr (...) z dnia 30 października 2014 r. wzorem karty do głosowania, do czego – jak wynika z pisma Przewodniczącego Miejskiej Komisji Wyborczej w T. z dnia 01 grudnia 2014 r. – komisje były zobligowane, także w zakresie sprawdzenia kompletności kart do głosowania w odniesieniu do nazwisk

kandydatów w oparciu o treść obwieszczenia wyborczego (pkt. 17 wytycznych Państwowej Komisji Wyborczej). Ponadto naruszenie przepisów kodeksu wyborczego polegało też na zakwalifikowaniu przez obwodowe komisje wyborcze kart do głosowania wyjętych z urn jako kart ważnych, pomimo, iż karty te – jak ustalono – były inne niż urzędowo ustalone, gdyż nie zawierały nazwiska kandydata na radnego z listy Nr 15 tj. B. K. (2), co winno skutkować uznaniem ich za karty nieważne i znaleźć odzwierciedlenie w protokołach wyników głosowania w obwodzie na listy kandydatów na radnych. A więc obwodowe komisje wyborcze dopuściły się w ten sposób naruszenia przepisów Kodeksu wyborczego w zakresie ustalenia wyników głosowania. Co istotne też – jak ustalono – tego rodzaju naruszenia przepisów kodeksu wyborczego – dopuściły się wszystkie 19 obwodowe komisje wyborcze z okręgu wyborczego Nr (...), gdyż po sprawdzeniu przez sąd kart do głosowania wyjętych z urn w tym okręgu wyborczym (wszystkich z wyżej podanych pięciu obwodowych komisji wyborczych i losowo wybranych kart z pozostałych 14 obwodowych komisji wyborczych) okazało się, że wszystkie te karty zakwalifikowane przez te komisje jako ważne, były kartami nieważnymi. W związku z tym zachodziła konieczność powołania nowych wszystkich 19 obwodowych komisji wyborczych w tym okręgu wyborczym, które przeprowadzą ponowne głosowanie na radnych w okręgu wyborczym Nr (...). A zatem zajdzie konieczność wybrania nowych obwodowych komisji wyborczych spośród kandydatów zgłoszonych przez pełnomocników tych komitetów wyborczych, które w tym okręgu wyborczym zarejestrowały listy kandydatów, a w skład tych nowych komisji nie mogą wchodzić osoby, które były członkami poprzednich (pierwotnych) komisji. Z tych też względów orzeczono jak w pkt. III sentencji postanowienia.

W tym miejscu należy jeszcze podnieść, iż brak było podstaw do uwzględnienia wniosku uczestnika – Przewodniczącego Miejskiej Komisji Wyborczej w T. o zwrócenie się do Urzędu Miasta T. i do drukarni, która wydrukowała wadliwe karty do głosowania o udzielenie informacji kto i ewentualnie na jakim etapie wprowadzał korekty do treści karty do głosowania zatwierdzonej uchwałą Nr (...) Miejskiej Komisji Wyborczej w T. z dnia 30 października 2014 r. Ta informacja nie miała bowiem znaczenia dla rozstrzygnięcia przedmiotowej sprawy, skoro ustalono w sposób nie budzący wątpliwości, iż wydane wyborcom karty do głosowania w okręgu wyborczym Nr (...) były nieważne, gdyż były inne od urzędowo ustalonych, a zatem musiało to skutkować orzeczeniem o nieważności wyborów w tym okręgu wyborczym i skoro ustalono, że odpowiedzialność za wydanie nieprawidłowych kart do głosowania (nie sprawdzenie ich) oraz za ustalenie w oparciu o takie karty wyników głosowania w tym okręgu wyborczym, ponoszą wszystkie obwodowe komisje wyborcze, a więc że zachodzi konieczność powtórzenia wyborów w tym okręgu od aktu powołania nowych obwodowych komisji wyborczych. Uwzględnienie wniosku uczestnika w tym zakresie prowadziłoby do dalszego przedłużenia niniejszego postępowania, a jak już wyżej podnoszono w tego rodzaju sprawach nie może to mieć miejsca. Nadto nie zachodziła konieczność – z uwagi na poczynione na rozprawie w dniu 13 stycznia 2015 r. ustalenia – wzywania na tym etapie postępowania do udziału w sprawie w charakterze uczestników przewodniczących wszystkich 19 obwodowych komisji wyborczych w tym okręgu wyborczym. Zgodnie bowiem z art. 393 § 1 Kodeksu wyborczego sąd okręgowy rozpoznaje protesty wyborcze z udziałem komisarza wyborczego i przewodniczących właściwych komisji wyborczych lub ich zastępców i w przedmiotowej sprawie brały udział te podmioty. Skoro bowiem przedmiotowy protest wyborczy dotyczył ważności wyborów w całym okręgu wyborczym Nr (...) i wnioskodawca w proteście nie wskazał, które konkretnie obwodowe komisje wyborcze z tego okręgu miały dopuścić się naruszenia przepisów kodeksu dotyczących głosowania, ustalenia wyników głosowania lub wyników wyboru, to zasadnym było aby w postępowaniu tym brał udział Przewodniczący terytorialnej komisji wyborczej tj. Miejskiej Komisji Wyborczej w T., do zadań której należy między innymi powoływanie obwodowych komisji wyborczych i do zadań, której należy też rozpatrywanie skarg na działalność obwodowych komisji wyborczych (art. 182 § 1 pkt. 2 i art. 180 § 1 pkt. 4), a więc jest organem nadrzędnym do komisji obwodowych. Udział więc w postępowaniu sądowym toczącym się na skutek protestu wyborczego w zakresie ważności wyborów w okręgu wyborczym Przewodniczącego Miejskiej Komisji Wyborczej spełnia wymogi z art. 393 § 1 Kodeksu wyborczego, co – jak można wnioskować z odpowiedzi na protest złożonych przez Komisarza Wyborczego w T. i Przewodniczącego Miejskiej Komisji Wyborczej w T. – uczestnicy ci również akceptowali, skoro w odpowiedziach tych, ani też na rozprawie w dniu 17 grudnia 2014 r. nie wnioskowali o wezwanie do udziału w sprawie przewodniczących obwodowych komisji wyborczych z tego okręgu wyborczego, choć znane były im zarzuty wnioskodawcy zgłoszone w proteście wyborczym i podane na pierwszej rozprawie. Nadto – z uwagi na fakt, iż przedmiotowa sprawa miała duży wydźwięk medialny – nic nie stało na przeszkodzie, by osoby zainteresowane w szerokim znaczeniu w rozumieniu art. 510 k.p.c.,

w tym przewodniczący obwodowych komisji wyborczych, bądź wybrani w wyborach z dnia 16 listopada 2014 r. radni, zgłosili swój udział w przedmiotowym postępowaniu, czego jednak nie uczynili.

Z uwagi na fakt, iż zarzut zgłoszony przez wnioskodawcę w pkt. 3 złożonego przez niego protestu wyborczego okazał się zasadny i skutkowało orzeczeniem przez sąd o nieważności wyborów przeprowadzonych w dniu 16 listopada 2014 r. do Rady Miejskiej w T. w okręgu wyborczym Nr (...), to nie zachodziła konieczność rozpatrywania zarzutu zgłoszonego w pkt. 2 protestu dotyczącego wycofania się z wyborów H. C. i podjętych w tym zakresie czynności przez Miejską Komisję Wyborczą w T. i przez obwodowe komisje wyborcze, które – zdaniem skarżącego – nie były prawidłowe i mogły mieć wpływ na wynik wyborów. Na marginesie należy jednak podnieść, iż zarzut wnioskodawcy, że rzekome informowanie przez członków komisji wyborczych, iż nie należy oddawać głosu na H. C. z listy Nr 15 z uwagi na to, iż zrezygnował on z kandydowania i że miało to wpływ na wyniki wyborów nie jest zasadny. Niespornym jest, iż kandydat na radnego H. C. w piśmie datowanym na dzień 20 października 2014 r. wniósł o skreślenie go z listy kandydatów na radnych (...) i pismo to zostało złożone przez pełnomocnika tego Komitetu Wyborczego do Miejskiej Komisji Wyborczej w dniu 03 listopada 2014 r., a więc 13 dni przed wyborami. Zgodnie z wytycznymi Państwowej Komisji Wyborczej z dnia 01 września 2014 r., zamieszczonymi w M.P. z 2014 poz. 878, a wydanymi na podst. art. 161 § 1 Kodeksu wyborczego i które zgodnie z tym przepisem są wiążące dla komisarzy wyborczych i komisji wyborczych niższego stopnia – komisja wyborcza skreśliła z zarejestrowanej listy kandydata, który złożył na piśmie oświadczenie o wycofaniu zgody na kandydowanie, przy czym oświadczenie takie złożone później niż 14 dni przed dniem wyborów powoduje, że jest on skreślany z listy, ale nie pociąga to za sobą konieczności unieważnienia rejestracji listy, jeżeli liczba kandydatów spadła poniżej ustawowego minimum (chyba że na liście nie pozostaje nazwisko żadnego kandydata) - art. 436 § 4, art. 450, art. 459 § 1 Kodeksu wyborczego. O skreśleniu kandydata z listy komisja zawiadamia niezwłocznie osobę zgłaszającą listę. Skreślenia i uzupełnienia listy komisja dokonuje w formie uchwały. O unieważnieniu listy oraz skreśleniu kandydata i zgłoszeniu nowego kandydata powiadamia się wyborców w formie obwieszczenia (art. 436 § 5, art. 450, art. 459 § 1 Kodeksu wyborczego). Jeśli wykonanie obwieszczenia przed dniem wyborów jest niemożliwe, należy zapewnić umieszczenie o tym informacji w lokalach wyborczych. Jeden egzemplarz obwieszczenia lub informacji przesyła się niezwłocznie komisarzowi wyborczemu (pkt. V tych wytycznych). W tym miejscu należy podnieść, iż zgodnie ze stanowiskiem SN wyrażonym w postanowieniu z dnia 21 października 2000 r., III SW 74/00 – OSNAPiUS 2001 nr 3 poz. 96, wytyczne PKW stanowią *sui generis* przepisy wykonawcze do norm ustawowych, a więc w tym wypadku do art. 436 i są wiążące dla komisji wyborczych niższego stopnia. A zatem, skoro w dniu 03 listopada 2014 r. wpłynęło do Miejskiej Komisji Wyborczej pismo pełnomocnika wyborczego (...) zawiadamiające o pisemnej rezygnacji H. C. z kandydowania do Rady Miejskiej z wnioskiem o jego skreślenie z listy kandydatów i do pisma tego dołączono pisemne oświadczenie H. C. skierowane do pełnomocnika wyborczego tego komitetu, datowane na dzień 20 października 2014 r., iż wnosi o skreślenie go z listy wyborczej (...), a więc z którego wynikało, iż rezygnuje z kandydowania, to Miejska Komisja Wyborcza - zgodnie z w/w wytycznymi PKW - miała obowiązek wydać uchwałę o skreśleniu tego kandydata na radnego z listy kandydatów (...) i dokonać obwieszczenia w tym zakresie, co też uczyniła w dniu 05 listopada 2014 r. Co istotne w obwieszczeniu tym wyraźnie podano jakie są przesłanki uznania za ważny głos oddanego na skreślonego kandydata na radnego, którego nazwisko pozostało na karcie do głosowania, gdyż nie było już możliwości zmiany w tym zakresie. Mając na uwadze powyższe wytyczne PKW z dnia 01 września 2014 r. należy stwierdzić, iż to obwieszczenie Miejskiej Komisji Wyborczej w T. z dnia 05 listopada 2014 r. było prawidłowe, mimo kwestionowania jego mocy prawnej przez wnioskodawcę i zarzutu, iż jego podstawa prawna była nieprawidłowa, jak również mimo kwestionowania przez wnioskodawcę, że nieprawidłowe było pouczenie co do ważności głosów oddanych na tego kandydata zawarte w pkt. 3 obwieszczenia. W dalszej kolejności należy podnieść, iż – jak wynika z pisma i zeznań Przewodniczącego Miejskiej Komisji Wyborczej – obwieszczenie to było wywieszane we wszystkich obwodowych komisjach wyborczych okręgu wyborczego Nr (...) i wyborcy mieli możliwość zapoznania się z jego treścią i podjęcia decyzji co do oddania głosu na tego kandydata oraz ważności takiego głosu. A zatem nawet gdyby członkowie komisji wyborczych informowali, że nie należy oddawać głosu na tego kandydata, to skoro w lokalu wyborczym wisiało obwieszczenie w tym zakresie, które było zgodne z wytycznymi PKW i z którym każdy wyborca mógł się zapoznać, to nie można uznać, iż te informacje miały wpływ na to jak wyborcy głosowali, a co za tym idzie, że miały wpływ na wynik wyborów. Z tych też względów zarzut

z pkt. 2 protestu wyborczego nie mógł być uznany za uzasadniony w przeciwieństwie do zarzutu z pkt. 3 protestu, co wyżej wykazano.